श्री

पालीचीकारिक मः

हें पुस्तक

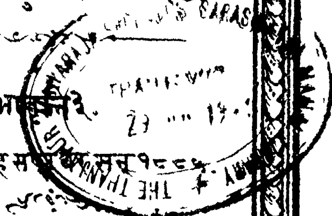
पुणेंपेठशनवार पुरा

येथें.

रावजीश्रीधरगोंध याणी

आपले

जगध्दितेच्छु छाप ांतछा

तारीख२५मांहे म... सन १८८४

अथ अनुक्रमणिकाप्रारंभ

श्लो	पुरुषाच्या शां·वि·	पृष्ठ	श्लो	पुरुषाच्या शां·वि·
३	मस्तक - शेंडी.	१	”	वरचा ओंठ
”	उजवा गाल	”	८	ओष्ठ संपुट.
”	डावा गाल	”	”	चुबुक, कंठ.
”	शंखप्रदेश.	”	”	कंठा आंत.
४	केशांचें आग्र	२	९	उजवा खांदा
”	टाळू. कपाळ	”	”	डावा खांदा
”	भ्रुकुटी	”	”	उजवा हात.
५	भ्रुकुटीचा मध्य.	”	”	उजवें मनगट
	उजवा नेत्र.	”	१०	उजव्या हाताचे पृ०
”	डावा नेत्र.	”	”	बोटें, नख
६	नाक.	”	”	हाताचा मध्य०
”	नाकाचें आग्र.	”	११	पाठ, कुक्षी, पोट.
”	उजवा कान.	”	”	हृदय.
”	डावा कान.	”	१२	स्तन, कक्षा.
७	गालाचा मध्य.	३	”	डावा बाहू.
”	खालचा ओंठ	”	”	उजवा बाहू.

अनुक्रमणिका

अनुक्रमणिका.

श्री

पालिचीकारिकाप्रारंभ.

श्लोक.

अथातः संप्रवक्ष्यामि फलंपल्याःप्रपातने ॥ यद्यदंगेनृणांदृष्टंतत्तदेवविशेषतः ॥१॥ गर्गवाराहमांडव्य नारदाद्यैर्यथोदितं ॥ तत्तत्कार्यविशेषेण ज्ञातव्यंसकविचक्षणैः ॥ २॥ छ ॥ १॥

अर्थः- मनुष्यांच्या आंगावर पाल पतन पावली असतां विशेषें करून काय फळ आहे तें सांगतो ॥१॥ गर्ग, वाराह, मांडव्य, नारद इत्यादिक ऋषींनीं जसें फळ सांगितलें आहे त्याप्रमाणें चतुर व कुशल पुरुषांनीं समजावें तेंच आतां मीसांगतों ॥२॥

शिरःशिखायांसुखमाननोति वामेकपोलेप्रियदर्शनंस्यात् ॥ दक्षेकपोलेप्रियसंपदोस्यस्यात्केशबंधेपिचरोगबंधः ॥३॥

अर्थः- मस्तकावर किंवा शेंडीवर पाल पडली असतां सुख प्राप्त होतें आणि डाव्या गालावर पडली असतां मित्राचें दर्शन होईल; असें जाणावें. उजव्या गालावर

पडली असतां इष्ट संपत्ती मिळतें आणि केशबंधाचे ठायीं पडली असतां रोगउत्पन्न होतो. ॥३॥

केशाग्रेनिधनंप्रोक्तं ब्रह्मस्थाने मृतिप्रदं
॥ ललाटे श्रियमाप्नोति भ्रुवोस्तु धनहानि
कृत् ॥४॥

अर्थ:- केशाचे अग्रांवर पडली असतां नाश जाणावा, टाळूवर पडली असतां मरण जाणावें. कपाळावर पडली असतां धनलाभ होतो. व भिंवईवर पडली असतां द्रव्य नाश होतो. ४

धनलाभो भ्रुवोर्मध्ये दक्षिणेनयनेशुभं
॥ वामे बंधनमाप्नोति मुखे मिष्टान्न भो-
जनं ॥५॥

अर्थ:- भ्रुकुटींच्या मध्येंच जर पतन पावली तर द्रव्य लाभ जाणावा, उजव्या नेत्रावर पडली असतां शुभ जाणावें, आणि डाव्या नेत्रावर पडली असतां बंधन प्राप्त होतें, मुखावर पडली असतां मिष्टान्न भोजन मिळेल ५

नासिकायांच सौभाग्यं नासाग्रे व्यसनं भ-
वेत् ॥ लाभस्तु दक्षिणे कर्णे वामे कर्णे च दुः
खभाक् ॥६॥

अर्थः- नाकावर पडली असतां सौभाग्य जाणावें, नाकाचे आग्रावर पडल्यानें दुःख होईल. उजव्या कानावर पडली तर लाभ होतो. व वाम कर्णावर पडली तर दुःख होईल.

गंडप्रदेशयोर्मध्ये भोजनं परिकीर्तितं ॥ अधरोष्ठे धनैश्वर्यं मूर्ध्वोष्टे कलहो भवेत् ॥ ७ ॥

अर्थः- गालाच्या मध्य भागीं जर पडली तर भोजन मिळेल असे सांगितलें आहे, खालच्या ओंठावर पडली तर द्रव्य ऐश्वर्य मिळेल, आणि वरच्या ओंठावर पडली असतां कलह होईल असें जाणावें. ७

संपुटे मृत्युमाप्नोति चुबुके राजविग्रहं ॥ सुहृदागमनं कंठे बहिः कंठे रिपोर्भयं ॥ ८ ॥

अर्थः- ओष्ठ संपुटाचे ठायीं पडली असतां मरणातें पावतो, चुबुकावर (म्हणजे ओठाचे खालीं हनुवटीचे वर) पडली असतां राजाबरोबर द्वेष घडेल असें जाणावें. कंठावर पडली असतां मित्राचें अगमन होईल, कंठाच्या बाहेर पडली असतां शत्रुभय प्राप्त होतें. ८

विजयं दक्षिणस्कंधे वामस्कंधे पराजयं ॥ अर्थहानिः करे मात्का मणिबंधे विभूषणं ॥ ९ ॥

अर्थ:- उजव्या खांद्यावर पडली असतां जय मात्र होतो, आणि डाव्या खांद्यावर पडली असतां पराजय होतो, हस्तावर पडली असतां द्रव्य नाश होतो, मनगटावर पडली असतां अलंकार प्राप्त होतो. ९

करपृष्ठेऽर्थहानिः स्यादंगुलीषु प्रियागमः ॥ नखे षु धनहानिः स्यात्करमध्ये महत्सुखं ॥ १० ॥

अर्थ:- हस्ताच्या पृष्ठभागावर पडली असतां द्रव्यनाशच जाणावा. बोटांवर पडली असतां इष्ट पदार्थ प्राप्ती जाणावी, नखांवर पडली तर द्रव्यनाश होतो, हस्ताचे मध्यभागीं पडली असतां महत्सुख होईल. १०

पृष्ठे परोक्षवार्ता च पार्श्वयोर्बंधुदर्शनं ॥ उदरे धनसंप्राप्तिर्हृदि सौख्यविवर्धनं ॥ ११ ॥

अर्थ:- पाठीवर पाल पडली असतां आपल्या मित्राची बातमी समजेल, दोन्हीं कुक्षीवर पडली असतां बंधूची भेट होईल. पोटावर पडली असतां द्रव्य लाभ होईल, हृदयाचे ठायीं पडली असतां सौख्य वृद्धी होईल. ११

स्तनयुग्मे च सौभाग्यं कक्षयोस्त्रास एव वहं ॥ वामबाहौ बहु क्लेशो यशः स्याद्दक्षबाहुके ॥ १२

अर्थ:- पुरुषाच्या स्तन द्वयाचे ठायीं पाल पडली तर सौभा-

र्थ प्राप्त होतें उभय कारवेंच्याठायीं पतन पावली असतां स्त्रियांस सुरव प्राप्त होतें. डाव्या बाहूवर पडली असतां बहुत क्लेश होतात. उजव्या बाहूवर पडली असतां यश-प्राप्तीहोते .१२

करे कलत्र कलहं मणिबंधे धनापदं ॥ करपृ-
ष्ठे चांगुलीषु भूषणं हानिर्कन्नखे ॥१३॥

अर्थ - डाव्या हातावर पडली असतां कुटुंबाशीं कलह होतो आणि डाव्यामनगटावर पतन पावली असतां द्र-व्य नाश होतो, डाव्या हाताच्या पृष्ठभागावर आणि बो-टांवर पडली असतां भूषण प्राप्ती होईल, डाव्या हाताच्या नरवांवर पडली असतां नाश होईल.१३

करमध्ये धनप्राप्तिः कट्यां वस्त्रविभूषणं ॥
जयःकीर्तिर्भवेन्नाभौ बंधने व्याधिबंधनं १४

अर्थ: डाव्या हाताच्या मध्य भागीं पडली असतां धन प्राप्ती होईल. कंबरेवर पडली असतां वस्त्र व अलंकार प्राप्त होतील. नाभीवर पडली असतां जय आणि कीर्ति हीं प्राप्त होतील. बंधनाचेठायीं (बस्तीवर) पडली अस-तां रोग प्राप्ती होईल.१४

गुह्यस्थाने मृतिर्ज्ञेया ऊर्वोः स्त्रवस्त्रहानिकृत्

जंघने धन नाशाय गुदे रोग समागमः ॥१५॥

अर्थ:- गुह्य स्थानी पडली असतां मरण जाणावें आणि. मांड्यावर पडली असतां वस्त्रांचा नाश जाणावा, घनाचे ठायीं (म्हणजे कंबरेच्या पुढल्या बाजूवर) पडली असतां द्रव्यनाश होतो, गुदस्थानीं पडली असतां रोग प्राप्ती जाणावी. १५.

जान्वोरुक्तं बंधनं प्रोक्तं गुल्फयोस्त्री विनाशनं॥ जंघयोर्गमनं प्रोक्तं पादयोर्बंधनं तथा॥१६॥

अर्थ:- दोनी गुडघ्यांवर पडली असतां बंधन प्राप्ति होईल. घोंटयांवर पडली असतां स्त्रीचा नाश जाणावा. जंघावर (म्हणजे दोनी गुडघ्यांच्याखालीं पायां पर्यंत) पडली असतां प्रवास घडेल असें जाणावें, दोन्ही पायांवर पडली असतां बंधन प्राप्ती जाणावी. १६.

खुरयोर्मृत्यु माप्नोति पादपृष्ठे शुखप्रदं ॥ पादांगुल्यां पुत्रनाशं पशुभृत्यान्नखेषु च॥१७॥

अर्थ:- खुर (म्हणजे लक्षणें करून जोडलेले) पायांवर पडली असतां मृत्युप्राप्ती, टांचेवर पडली असतां सुख प्राप्ती, पायाचे बोटांवर पडली तर पुत्रनाश पायांचे नखांवर पडली असतां पशु व चाकर यांचानाश १७

अर्थः- घराच्या मध्य भागीं जर पडेल तर घरधन्याचा नाश होईल, दोघांच्यामध्यभागींचजरपडेल तर दोघांत जोउ-नम त्याचा नाश जाणावा. पालीचे परस्पर युद्ध होतअसतां जर खालीं पडलेली पाहिली तर सर्व दुःखाचा नाश होईल आणि घरांत रहाणाऱ्या माणसांस सुख प्राप्ती जाणावी. २५.

यदि पल्याः प्रपातेन दीपो नाशयते गृहे॥ तद्गृहं नाशमायाति त्यजेन्मासत्रयं ततः॥ २६॥

अर्थ- पालीच्या पडण्यानें जर घरांतील दिवा गेला तरतें धननाश पावतें यास्तव तीन महिने पर्यंत त्या घरांत राहू नये. २६.

पल्याः प्रपतनं वस्त्रे भूषणे चैव दृश्यते॥ मानहानिर्भवेत्तस्य कलहो वा भविष्यति॥ २७॥

अर्थ- आपले वस्त्र व अलंकार यांजवर जर पाल पडतांनां दृष्टीस पडली तर आपले योग्यतेचा नाश किंवा कलह होईल असें जाणावें. २७.

आयुधेषु च दृश्येत यदि पल्याः प्रपातनं॥ स्वहस्तयुद्धमाप्नोति शत्रुहानिस्तदा भवेत्॥ २८॥

अर्थ- तलवार इत्यादि आयुधांवर जर पाल पडली तर आपल्या हस्तें करून शत्रूशीं युद्ध होईल. आणि शत्रू

नाश पावेल. २८.

वाहनें संभ्रहश्येन गमनं परिदूषितं ॥ २९ ॥

अर्थः- आपलेजे अश्वादिक वाहन यांचेठायीं जर पाल पडली तर कष्टयुक्त प्रवास होईल असें फळ आहे. २९

अन्यहृक्षादिभेदेन फलभेदो भवेत्क्वचित् ॥ स्वज न्मदिवसेजन्मनक्षत्रेंनेधनेविधौ ॥ ३० ॥

अर्थः- आतां कोणत्या नक्षत्रावर व कोणत्यादिवशींपाल पडली असतां काय फळ हें सांगतात आपल्या जन्म दिवशीं किंवा जन्म नक्षत्र दिवशीं अथवा आपल्यास वाराचा चंद्र असेल त्यादिवशीं ३०.

वैधृतौचव्यतीपाते उत्पात ग्रहणादिषु ॥ यम- घंटे मृत्युदग्धे दिनेच कालनाडिके ॥ ३१ ॥

अर्थः- वैधृती, व्यतीपात, उत्पात दिवस, ग्रहणादिक, यमघंट, मृत्यु योग, दग्ध योग, काळ नाडिका ३१.

विषनाड्यांक्रूरयुते लग्नेक्रूर निरीक्षिते ॥ का- लेष्वेवंविजानीयाद्यदुक्तंनहिशोभनं ॥ ३२ ॥

अर्थः- विषनाडी पाप ग्रहयुक्त व पापग्रहानें अवलो- कित असेलग्न, इत्यादिक काळीं जरी पाल चांगल्या ठिका णीं पडली तरीं तें फळ पूर्वी सांगितलें तें फळ न होतां वा-

इष्ट फळ प्राप्त होईल. ३२.

दुर्निमित्ते तथा जाते निधनं जायते ध्रुवं ॥ इति
पल्याः प्रपातेन फलं ज्ञेयं निच क्षणैः ॥ ३३ ॥

अर्थ:- यावरीलप्रमाणे दुर्निमित्त झाले असता निश्चये करून नाश होतो असे जाणावें. या प्रकारें करून कुशल पुरुषानीं पालीच्या पडण्याचें फळ जाणावें. ३३

एतदेव फलं विद्यात्सरठस्य प्ररोहणे ॥ पल्याः
प्रपातनं चैव त्वसरठस्य प्ररोहणं ॥ ३४ ॥

अर्थ:- आणि हें पूर्वोक्त फल सरडा आंगावर चढला असतां जाणावें, पालीचें पडणें आणि सरडाचें प्ररोहण ३४

निधनार्थाय भवति शर्भं विद्याद्विपर्यये ॥ पतना
नंतरं तस्य रोहणं यदि जायते, पतने फल मुत्कृ
ष्टं रोहणेल्पफलं भवेत् ॥ ३५ ॥

अर्थ:- हीं दोन्ही नाशार्थ होतात. परंतु विपर्यय असतां शुभ जाणावें. सरडा अंगावर पडून जर चढला तर पडण्याचें फळ उत्तम आणि नुसत्याच चढण्याचें फळ त्या पेक्षां कमी असें जाणावें. ३५.

आरोहणं चोर्ध्ववक्त्र मधोवक्त्रं तु पातनं ॥ भ-
वेद्यदि च शीघ्रेण तत्फलं जायते ध्रुवं ॥ ३६ ॥

अर्थ:- आरोहण व पतन यांची लक्षणें सांगतो. तोंड वर करून जर अंगावर चढला तर त्याला आरोहण म्हणावें. आणि खालीं तोंड करून जर उतरला तर त्याला पतन म्हणावें. असें लक्षण युक्त सरड्याचें आरोहण व पतन जर झालें तर शीघ्र फल प्राप्त होईल. ३६

पल्याः स्पर्शनमात्रेण सचैलं स्नानमाचरे-
त्॥ पंचगव्यं तथा प्राश्य कुर्यादाज्यावलोकनं ३७

अर्थ:- आतां पुनः पालीविषयीं कांहीं प्रकार सांगतो. पालीचा स्पर्श झाला असतां लागलीच वस्त्रासहित स्नान करावें आणि पंचगव्य प्राशन करून तुपामध्यें आपलें मुख पहावें. ३७.

अशक्तो वा सशक्तो वा यदिच्छेच्छुभमात्म-
नः॥ पुण्याहं वाचयित्वा तु शांतिकर्म समाचरेत् ३८

अर्थ:- अशक्त असो अथवा शक्तिमान् असो ज्याला आपल्या कल्याणाची इच्छा आहे त्यानें प्रथमतः अगोदर असें करावें. नंतर पुण्याहवाचन करून शांतिकर्म [illegible]

प्रतिरूपं सुवर्णेन तदर्धेन च [illegible] तदभावे
यथाशक्त्या वित्तशाठ्यं न [illegible]त्॥ ३९

अर्थ:- आतां शांतीचा प्रकार [illegible]यानें सांग[illegible]

पैल सुवर्णाची अथवा पांच पल सुवर्णाची पालीची प्र-
तिमा करावी. इतकें आपलें सामर्थ्य नसेल तर यथाशक्ति
वित्तशाठ्य न करितां सुवर्णाची प्रतिमा करावी. ३९.

रक्तवस्त्रेणसंवेष्ट्यगंधपुष्पैःसुपूजयत्॥त-
स्याग्रेमृन्मयंरम्यंकलशंजलपूरितं॥४०॥

अर्थः- ती प्रतिमा तांबड्या वस्त्रानें वेष्टित करून नंतर गं-
ध फुलांनीं तिचें पूजन करावें. मग त्या प्रतिमेचा पुढें मृत्ति-
केचा चांगला घट पाण्यानें भरावा. ४०.

वस्त्रमाल्यैरलंकृत्यस्थापयेत्तंडुलोपरि॥पं-
चामृतंपंचगव्यंपंचरत्नसमन्वितं॥४१॥

अर्थः- आणि वस्त्र,पुष्पें इहीं करून तो कलश अलंकृत
करून तांदुळावर स्थापन करावा. त्या घटाचे ठायीं पंचा-
मृत, पंचगव्य, पंचरत्नें ही घालावीं.

पंचत्वक्पंचपत्रंतुनिक्षिप्याःसप्तमृत्तिकाः॥
पूजयेल्लोकपालांस्तुगंधपुष्पाक्षतादिभिः॥सं
पूज्यविधिवद्भक्त्यातत्तन्मंत्रैश्चमंत्रवित्॥४२

अर्थः- पांच साली, पांच पत्री, आणि सप्त मृत्तिका टाकाव्या,
मग गंध,पुष्प, अक्षतादिकें करून त्यांच्या त्यांच्या मंत्रा
नीं भक्ति करून मंत्रज्ञ पुरुषानें लोकपाळजे इंद्रादिक

यांची पूजा करावी. ४२

अग्निसंस्थापनं कुर्यात्होमकर्मसमारभेत् ॥ मृ-
त्युंजयेतिमंत्रेण समिद्भिः खादिरैः शुभैः ॥ ४३

अर्थ:- नंतर अग्निस्थापन करावें मग मृत्युंजयाच्या मं-
त्रें करून आणि चांगल्या खैराच्या समिधांनीं अग्नीचेठा-
यीं होम करावयास आरंभ करावा. ४३

तिलैर्व्याहृतिभिर्होममष्टोत्तरसहस्रकं ॥ अ-
थवाष्टोत्तरशतंकुर्यात्सम्यक्समाहितः ४४

अर्थ:- आणखीं एकाग्र चित्त होऊन व व्याहृती म्हणून
अष्टोत्तर सहस्र अथवा अष्टोत्तर शत तिळांचा होम क-
रावा. ४४

अभिषेकंततःकुर्यात्तदुक्तं द्विजसत्तमैः ॥ पुण्यै-
र्वारुणसूक्तैर्वाशांतिसूक्तैस्तथैवच ॥ ४५ ॥

अर्थ:- होम समाप्त झाल्यावर पुण्यकारक वरुणसूक्तें
व शांतिसूक्तें इहीं करून ब्राम्हणांनीं यजमानाच्या म-
स्तकावर अभिषेक करावा. ४५.

एवंसम्यग्विधानेनशांतिकर्मकरोतियः ॥ त-
स्यायुःश्रीर्जयोवृद्धिर्यशोरोगश्चजायते ॥
४६ ॥

अर्थ- अशा चांगल्या विधानें करून जो शांतिकर्माचें अ चरण करितो त्याला आयुष्य, श्री, जय, ऋद्धि, यश, आ रोग्य हीं प्राप्त होतात. ४६.

पल्लीसरठयोः शांतिविधानं शौनकोदितं॥ यः
समारभते तस्य निर्विघ्नं जायते ध्रुवं॥ ४७॥

अर्थ- पाल व सरडा यांच्या शांतीचें विधान शौनक ऋ षीनीं सांगितलें आहे. त्या प्रमाणें जो आरंभ करितो त्याला विघ्नाची पीडा होत नाहीं. ४७॥ ७॥

इति पल्लीसरठयोः शांति समाप्ता॥

आतां स्त्री लक्षणें सांगतों.

अथ स्त्रीणां विशेषेण फलं पल्याः प्रपातने।
तत्स्थान विशेषेण ज्ञानव्यं सुविचक्षणैः॥१॥

अर्थ- यानंतर स्त्रियांच्या त्या त्या स्थानीं पाल पडली असतां विशेषें करून फळ सांगतों तें कुशल पुरुषांनीं जाणावें. १

शिरसि श्रिय माप्नोति ब्रम्हस्थाने मृतिप्रदा
॥ केशबंधे रोगबंधः केशांते मरणं भवेत्॥२॥

अर्थ- स्त्रियांच्या मस्तकांवर पाल पडली असतां लक्ष्मी प्राप्त होईल. आणि टाळूवर पडली असतां मृत्यु देणारी जाणावी. वेणीवर पडली असतां रोग प्राप्ति आणि केशांच्या अग्रांवर पडली तर मरणप्राप्ती असें जाणावें. २

ग्रीवायां कलहो नित्यं ललाटेच धनक्षयः॥
दक्षे कपोले विधवा वामेच प्रियदर्शनं॥३॥

अर्थ- मानेवर पडली असतां नित्य कलह होतो. कपाळावर पडली असतां द्रव्य नाश होतो. आणि उजव्या गालावर पडली असतां विधवा होईल. डाव्या गालावर पडली असतां आपल्या प्रिय मित्राचें दर्शन होईल असें जाणावें. ३.

दीर्घायुर्दक्षिणे कर्णे वामे स्वर्णविभूषणं॥ दक्षिणे नयने दुःखं वामे वल्लभदर्शनं॥ ४॥

अर्थः- उजव्या कानावर पडली असतां दीर्घ आयुष्य असें जाणावें. डाव्या कानावर पडली असतां सुवर्णालंकार मिळेल, उजव्या नेत्रावर पडली असतां दुःख आणि डाव्या नेत्रावर पडली तर पतीचे दर्शन होईल. ४.

नासायां रोगसंप्राप्ती रूर्ध्वोष्ठे कलहो भवेत्॥
अधरोष्ठे धनैश्वर्यं संपुटे निधनं भवेत्॥ ५॥

अर्थः- नाकावर पडली असतां रोग प्राप्ती जाणावी. वरच्या ओंठावर पडली असतां कलह होईल. खालच्या ओंठावर पडली असतां धन ऐश्वर्याची प्राप्ती होईल. ओष्ठ संपुटावर पडली तर नाश होतो. ५.

चुबुके विग्रहः प्रोक्तो वक्त्रे मिष्टान्नभोजनं॥
कंठे विभूषणं प्रोक्तं कक्षयोः सुखसंपदः ६

अर्थः- चुबुक (म्हणजे खालच्या ओंठा खालच्या हनुवटीचे वरचा जो भाग तो) यावर जर पाल पडली तर कलह होईल. आणि तोंडांत जर पडली तर मिष्टान्नाचें भोजन मिळेल. कंठावर पडली असतां अलंकार प्राप्त होतील. दोन्ही कांखेवर पडली तर संपत्ति प्राप्त होईल ६

पृष्ठे बंधुवियोगः स्यात्पार्श्वयोर्बंधुदर्शनं॥ स्कं-
धयोः स्त्रीसुखं वापि बाह्वोर्मणिविभूषणं॥७

अर्थ- स्त्रियांच्या पाठीवर पडली असतां बंधूचा वियो-
ग होईल. आणि दोन्ही कुशींवर पडली तर बंधूची भेट
होईल. दोहों खांद्यावर पडलीअसतां आपल्यास सुख
प्राप्ती होईल. दंडावर पडली असतां मणियुक्त अलंकार
प्राप्ती जाणावी.७

अर्थहानिः करे मोक्ता वामे लाभोभवत्ध्रुवं॥
दक्षिणे मणिबंधे च मनस्तापो धनक्षयः॥८

अर्थ- उजव्या हातावर पडली असतां द्रव्याचा नाश जा-
णावा. डाव्या हातावर पडली असतां लाभ होईल. उजव्या
मनगटावर पडली असतां मनाला संताप, द्रव्यनाश हो.

वामे विभूषणं प्रोक्तं करमध्ये महत्सुखं॥ कर-
पृष्ठे करांगुल्यां भूषणं हानिकृन्नखे॥९॥

अर्थ- डाव्या मनगटावर पाल पडली तर अलंकार प्राप्ति
होते. दोनी हातांच्या मध्यभागीं जर पडली तर महत्सु-
ख. त्याप्रमाणेच उभय हस्तांच्या पृष्ठ भागीं किंवा
बोटांवर पडली असतां अलंकार प्राप्ती होते. परंतु न-
खांवर पडली असतां नाश होतो.९

स्तनयो र्बहु दुःखं स्यात् हृदि सौख्य विवर्धनं॥
कुक्षौ सत्पुत्र लाभः स्यादुदरो द्वाह मंगलं॥१०

अर्थ— दोन्ही स्तनांवर पडली असतां बहुत दुःख होईल हृदयाचे ठायीं पडली असतां सौख्य वृध्दि होईल. कुक्षीचे ठायीं पडली असतां सत्पुत्राची प्राप्ती होईल आणि कन्येच्या पोटावर पडली असतां लग्न होईल असें जाणावें. इतर स्त्रियांच्या पोटावर पडली असतां मंगल म्हणजे कांहीं लाभ होईल.१०

नाभौ सत्कीर्ति बुध्दिः स्याद्गुह्य स्थाने मृतिर्भवेत्॥ कट्यां च वस्त्र लाभः स्याद्गुदे रोग समुद्भवः॥११॥ ५ ॥

अर्थ— स्त्रियांच्या नाभीवर पडली असतां सत्कीर्तीची बुध्दी होईल. गुह्य स्थानीं पडली असतां मरण प्राप्ती जाणावी. कंबरेवर पडली असतां वस्त्रांचा लाभ होईल. गुदस्थानी पडली असतां रोगाचा उद्भव होईल.११

ऊर्वोरपत्य संप्राप्तिर्जान्वो र्बंधनमेव च॥ जंघयोरर्थहानिः स्यात् गुल्फयोर्मरणं ध्रुवं॥१२॥

अर्थ— दोन्हीं मांड्यावर पाल पडली असतां कन्या किंवा पुत्र होईल. उभय गुडघ्यांवर पडली असतां

बंधन प्राप्ती आणि जंघावर म्हणजे गुडघ्यापासून पायां-
पर्यंत पतन पावली असतां द्रव्याचा नाश होतो. आणि उभय घों-
ट्यांवर पडली असतां मरण प्राप्ती होईल. असें जाणावें. १२

दक्षिणे चरणे यानं वामे शत्रुविनाशनं ॥ अंगु-
लीष्वाल्मजा: कोशो धान्यलाभो नखेषु च ॥ १३

अर्थ- उजव्या पायावर पाल पडली असतां गांवांस जा-
णें होईल. डाव्या पायावर पडली असतां शत्रूचा नाश हो-
ईल. पायांच्या बोटांवर पडल्यास पुत्र व पुष्कळ द्रव्य
प्राप्ती होईल. आणि पायांच्या नखांवर पाल पतन पाव-
ली तर धान्य प्राप्ती असें जाणावें १३.

इति पल्ली सरटयो: पतनाद्रोहणादपि ॥ स्त्री-
णां ज्ञेयं विशेषेण यदुक्तं मुनिपुंगवै: ॥ १४ ॥

अर्थ- याप्रकारें करून पालीच्या पडण्याचें व सरड च-
ढण्याचें फळविशेषें करून ऋषींनीं स्त्रियांस सांगित-
लें आहे तें जाणावें. १४.

अथ दिशाफलं ॥

पूर्वायां चिंतितं कार्यं माग्नेय्यामग्निजं भयं ॥ या-
म्यं तु मरणं विंद्यात् नैर्ऋत्यां कलहो भवेत् ॥ १

अर्थ- आतां आपल्या आंगावर पाल पडल्यावर तीजर

सोमे बुधे गुरौ शुक्रे धनलाभ प्रजायते ॥ भा-
नौ भौमे तथा मंदे धनहानिः प्रजायते ॥ १ ॥

अर्थ:- आतां वारांचे फळ सांगतो. सोमवार, बुधवार, गु-
रुवार, शुक्रवार ह्या दिवशीं जर पाल पडली तर धनला-
भ होतो, आदित्यवार, मंगळवार, शनिवार इतक्या दि-
वशीं पडली असतां द्रव्य नाश होतो. १

अथ नक्षत्रफलं.

अश्विन्यामायुरारोग्यं भरण्यां रोगएवच ॥
कृत्तिका धनहानिस्यात् ब्राम्हे चांद्रे च संपदः १

अर्थ:- आतां नक्षत्र फळ सांगतो. अश्विनीवर पाल पड-
ली असतां आयुष्य आणि आरोग्य हीं प्राप्त होतात. भ-
रणीवर पडली असतां रोग प्राप्ति जाणावी. कृत्तिकांवर
पडलीतर धनहानि जाणावी. रोहिणी आणि मृग यांव-
र पडली असतां संपत्ति प्राप्त होईल. असें जाणावें. १

आर्द्रायांचभवेन्मृत्युर्धन लाभः पुनर्व-
सौ ॥ पुष्येचैवभवेल्लाभः सार्पेच मरणं
ध्रुवम् ॥ २ ॥

अर्थ:- आर्द्रावर पडली असतां मृत्युप्राप्ती होईल पु-
नर्वसू वर पडली असतां धनलाभ होईल. पुष्यनक्ष-

मावर पडली असतां लाभ होईल. आश्लेषा वर पडई-
ली तर निश्चयेंकरून मरण जाणावें. २

मघा क्षेमकरी प्रोक्ता पूर्वायां रोगसंपदः ॥उ-
त्तरादि चतुष्केषु शुभं भवति निश्चितं ॥३॥

अर्थ- मघानक्षत्रावर पाल पडली असतां कल्याण
प्राप्ति होते. पूर्वानक्षत्रावर पडली असता रोगादिकष्ट
जाणावें.उत्तरा, हस्त, चित्रा, स्वाती, ह्याच्यार नक्षत्रां-
वर पाल पडली असतां निश्चयें करून शुभ जाणा-
वें. ३॥

विशाखा धननाशाय मैत्रे राज्यं विनिर्दिशेत्॥
ज्येष्ठायां निधनं प्रोक्तं मूले चैव सुखागमः॥४

अर्थ- विशाखावर पाल पडली असतां धननाश जाणा-
वा. अनुराधावर पाल पडली असतां राज्य प्राप्तीजाणा-
वी. ज्येष्ठावर पाल पडली असतां नाश जाणावा. मूला-
वर पाल पडली असतां सुख प्राप्ती जाणावी.॥४॥

पूर्वाषाढा मृत्युके स्यादुत्तरा क्षेमकारि-
णी॥ श्रवणे राज्य संप्राप्तिर्धनिष्ठायां
धनक्षयः॥५॥

अर्थ- पूर्वाषाढावर पाल पडली असतां मृत्यु प्राप्तीजा-

णांची. उत्तरा षाढावर पाल पडली असतां कल्याण प्राप्ती जाणावी. श्रवणावर पाल पडली असतां राज्य प्राप्ती. धनिष्ठावर पाल पडली असतां धन नाश जाणावा. ५.

शततारासु च स्कस्वं पूर्वाभाद्रपदाशुभा॥
शुभोत्तराभाद्रपदा रेवत्यांराज्यदायिनी॥
॥६॥

अर्थ- शततारकावर पाल पडली असतां स्वस्थ प्राप्ती जाणावी. पूर्वाभाद्रपदावर पाल पडली असतां शुभ जाणावें, उत्तरा भाद्रपदावर पडली असतां शुभ. रेवती नक्षत्रावर पाल पडली असतां राज्य प्राप्ती जाणावी. ॥६॥

अथलग्नफलम्

मेषे वृषेच लाभःस्या न्मिथुने स्याच्च कन्यका॥ कर्के वृद्धिः स्मृतः सिंहे कन्यालग्ने धन क्षयः॥१॥

अर्थ- बारा लग्नांवर पाल पडली असतां काय फळ आहे तें सांगतों. मेष, वृषभ, या लग्नांवर पाल पडली असतां लाभ जाणावा. मिथुन लग्नावर पाल

पडली असतां कन्या होईल. कर्क लग्नावर पाल पडली असतां आपला उत्कर्ष होईल. असें जाणावें. सिंह लग्नावर पाल पडली असतां पुत्रप्राप्ती क-न्या लग्नावर पाल पडली असतां द्रव्यनाश जाणावा.१

तूलावृश्चिकयो वस्त्रं धनुर्मकर योर्धनम्॥
महाहानिः कुंभलग्ने मीने संताप कारिणी
॥२॥

अर्थ- तूळ, वृश्चिक, या लग्नांवर पाल पडली अ-सतां वस्त्र प्राप्ती. धन. मकर, यांवर पडली असतां धन प्राप्ती जाणावी. कुंभ लग्नावर पडली असतां मो-ठी हानी होईल. मीन लग्नावर संताप प्राप्ती जा-णावी.॥२॥

अथ योगफलं

शूलवज्रव्यतीपाते व्याघाते परिघेतथा,
वैधृत्यां घातमित्याहुरन्ये योगाः शुभा-
वहाः॥१॥

अर्थ- आतां योगाचें फळ सांगतों. शूल, वज्र, व्य-तीपात, व्याघात, परिघ, वैधृती, या योगांवर पाल प-डली असतां नाश होईल आणि या शिवाय जे योग

त्यांवर पडली तर शुभ जाणावी.१॥

अथ करणफलं.

नागेचतुःष्पदेशोको भद्रायां मरणं ध्रुवं॥
शेषाणिशुभदानिस्युः करणानि सदैव-
हि॥१॥

अर्थ- आतां करण फळ सांगतों, नाग, चतुष्पाद या करणांवर जर पाल पडली तर शोक कारक जाणावी. भद्रावर पडल्यास निश्चयेंकरून मरण जाणावें. याशिवाय दुसऱ्या करणावर पाल प अशिगसतां शुभदायक जाणावी.१

इतिपल्लीसरटयोः फलकारिका
समाप्ता